

Centralna Komisja Egzaminacyjna

EGZAMIN MATURALNY 2013

JĘZYK POLSKI

POZIOM ROZSZERZONY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2013

Tworzenie informacji	Napisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu.
----------------------	---

Temat 1. Porównaj wizerunki Aresa i sposoby oraz cele ukazania tej postaci we fragmentach eposu Homera *Iliada* i eseju Zbigniewa Herberta *Olimpijski generał*.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 26 punktów)

Punktacja

1. **Zasada zestawienia tekstów**, np.: **1 p.**
- a) nawiązanie do mitologii greckiej,
 - b) różne konwencje,
 - c) różne funkcje mówienia o Aresie (np. przedstawienie mitu i jego reinterpretacja).

Wizerunki Aresa

2. **Ares w *Iliadzie***, np.: **4 p.**
- a) nazywany zabójcą ludzi,
 - b) lubi wojnę, wojowanie i walkę (*bitwy niesyt*),
 - c) wzbudza negatywne uczucia,
 - d) silny i piękny (spiżowy),
 - e) nieśmiertelny, walczy z nieśmiertelnymi i śmiertelnymi,
 - f) krytyczny wobec rodziny (np. Zeusa, Ateny),
 - g) zawzięty, uparty, okrutny.

3. **Ares w *Olimpijskim generale***, np.: **4 p.**
- a) mniej ważny niż inni bogowie (proletariackie imię),
 - b) bezmyślny siłacz, a nie wojownik,
 - c) pozbawiony zasad moralnych (kłamca, pijak),
 - d) barbarzyńca,
 - e) terrorysta,
 - f) niszczyciel, fanatyk mordów, skrytobójca,
 - g) cyniczny,
 - h) działa poza prawem,
 - i) zasługuje na wzgardę.

Sposób ukazania

4. **Ares w *Iliadzie***, np.: **5 p.**
- a) ukazany jako heros (stałe cechy),
 - b) ukazywany przez działanie (w środku akcji),
 - c) ukazywany poprzez emocje,
 - d) mitologizmy, gotowe zwroty (styl formalny),
 - e) styl homerycki (porównania i epitety),
 - f) patos,
 - g) heroizacja,
 - h) hiperbolizacja,
 - i) dialog i narracja.

5. **Ares w *Olimpijskim generale*, np.:** **5 p.**
- a) jest pretekstem do rozważań,
 - b) odarty z boskiej proweniencji,
 - c) ukazany w sytuacjach podkreślających jego słabości,
 - d) ukazany w realiach świata współczesnego,
 - e) ukazany w zmieniających się zachowaniach,
 - f) ukazany jako ucieleśnienie przemocy,
 - g) słownictwo nacechowane negatywnie,
 - h) ironia,
 - i) kontrast,
 - j) poetyka eseju (np. asocjacyjność),
 - k) interpretacja końcowej metafory.

Cele ukazania postaci

6. **W *Iliadzie*, np.:** **2 p.**
- a) utrwalenie ustnego przekazu,
 - b) tworzenie mitologii,
 - c) ujęcie mitu w formę literacką,
 - d) współtworzenie zbiorowej tożsamości,
 - e) podkreślenie hierarchiczności władzy.

7. **W *Olimpijskim generale*, np.:** **2 p.**
- a) moralna ocena zjawisk współczesnego świata,
 - b) zło jako trwałe składnik świata (zło ma różne kształty),
 - c) ukazanie ludzkiego wymiaru zła (przemoc fizyczna),
 - d) ukazanie kondycji współczesnego człowieka – nuda jako motyw działania współczesnego Aresa.

8. **Podsumowanie** **3 p.**
- pełne:** wskazanie różnic między tekstami w trzech aspektach tematu. (3)
- niepełne:** wskazanie różnic między tekstami w dwóch aspektach tematu. (2)
- próba podsumowania:** wskazanie różnic między tekstami w jednym aspekcie tematu. (1)

Temat 2. **Biblioteka i jej użytkownicy. Analizując i interpretując fragmenty prozy Melchiora Wańkowicza *Ziele na kraterze* i Umberto Eco *Imię róży*, porównaj przedstawione literackie obrazy i sposoby ich kreacji.**

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 26 punktów)

Punktacja

1. Wstępne rozpoznanie całości i zasada zestawienia tekstów, np.: a) biblioteka jako odrębny świat (miejsce szczególne), b) refleksja o wartościach, które kryją książki, c) różne przeznaczenia biblioteki (rodzinna i klasztorna), d) refleksja o sensie gromadzenia książek.	1 p.
2. Biblioteka we fragmencie <i>Imienia róży</i>, np.: a) instytucja, b) miejsce niezwykle, c) miejsce tajemne (dla wybranych), d) miejsce reprodukcji książek, e) misterna w konstrukcji i urządzeniu (zgodnie z filozofią średniowiecza), f) miejsce poszukiwań, g) pamięć cywilizacji.	3 p.
3. Biblioteka we fragmencie <i>Ziela na kraterze</i>, np.: a) prywatna, b) niezwykłość zwyczajnego miejsca (domowe zacisze), c) o szczególnej atmosferze (duch biblioteki), d) starannie zaplanowana i urządzona, e) miejsce pulsujące życiem (źródło różnych doznań), f) skarbnica książek o różnej wartości, g) księgozbiór uporządkowany/sklasyfikowany, h) zapewnia łatwy dostęp do wszystkich książek.	3 p.
4. Użytkownicy we fragmencie <i>Imienia róży</i>, np.: a) mnisi (wtajemniczeni i goście), b) postacie o różnym stosunku do książek, c) goście traktowani jak obcy i odczuwający samotność (narrator i Wilhelm), d) goście kierujący się chęcią poznania, e) widzą bibliotekę jako odzwierciedlenie boskiej doskonałości, f) zarządzający strażnicy niedostępności/książek, g) wytrawni rzemieślnicy/skrybowie/iluminatorzy, h) hierarchiczność (np. rola bibliotekarza).	3 p.
5. Użytkownicy we fragmencie <i>Ziela na kraterze</i>, np.: a) narrator – właściciel biblioteki, b) bibliofil, c) miłość do książek ma różne odcienie, d) ceniący smak życia (łączywy na dźwięk, barwę, smak, zapach), e) traktuje bibliotekę jako miejsce przygody intelektualnej, f) porównanie do ogrodnika.	3 p.

6. **Sposób kreacji w *Imieniu róży*, np.:** **5 p.**
- a) symbolika,
 - b) metafora świata,
 - c) metafora ludzkiego losu,
 - d) rola światła,
 - e) rozważania o poszukiwaniu prawdy (styl wywodu filozoficznego),
 - f) symbol niedostępności: Prawdy – wiedzy absolutnej dostępnej tylko Bogu,
 - g) nastrojowość (powaga, tajemniczość),
 - h) estetyzm w opisie (słownictwo),
 - i) zróżnicowanie słownictwa w opisie i dialogu (ukazanie stosunku bohaterów do książek),
 - j) ukazanie niechęci do zmian,
 - k) szczegółowość opisu,
 - l) plastyczność.
7. **Sposób kreacji w *Zielu na kraterze*, np.:** **5 p.**
- a) antropomorfizacja,
 - b) język zindywidualizowany,
 - c) gawęda (tradycja gawędy szlacheckiej),
 - d) elementy rzeczywiste i fikcyjne w opisie,
 - e) faktograficzność,
 - f) barwność polszczyzny (powiedzonka, plastyczne słownictwo),
 - g) anegdotyczność,
 - h) dygresyjność,
 - i) humor,
 - j) szczegółowość i swoboda w narracji,
 - k) wartościowanie świata poprzez język,
 - l) metafora ogrodu/parku.
8. **Podsumowanie** **3 p.**
- pełne:** wskazanie różnic między tekstami w trzech aspektach tematu. (3)
- niepełne:** wskazanie różnic między tekstami w dwóch aspektach tematu. (2)
- próba podsumowania:** wskazanie różnic między tekstami w jednym aspekcie tematu. (1)

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 2 punkty)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym, 2 p.
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 2 punkty)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka, 2 p.
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 8 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja, 8 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja, 6 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia, 4 p.
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych, 2 p.
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 2 punkty)

- bezbłędna ortografia; poprawna interpunkcja (nieliczne błędy), 2 p.
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia); na ogół poprawna interpunkcja. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY 0-4 p.